

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104705

Crèdits: 12

Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA

Matèria: CONTEXT I DESENVOLUPAMENT

Curs: SEGON

Semestre: ANUAL

Equip docent: Xavier Arenós, Rosa Ferrer, Antonio Ortega, Raquel Quevedo

Hores de dedicació: 300h

Hores lectives: 210h

Hores autònomes: 90h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de caràcter obligatori i de metodologia teòrica-pràctica, entenent la teoria i la pràctica com a mètode en el procés de comprensió de l'experiència.

L'objectiu general de la matèria és posar l'èmfasi en els diversos processos metodològics de creació i generació d'idees en el marc d'un projecte propi. En les tres assignatures que componen la matèria, es potenciaran els aspectes conceptuals i creatius necessaris per fer una correcta lectura d'allò que ens envolta amb la finalitat de transformar-ho; s'abordan temes de procediments metodològics utilitzats tant en l'art com en el disseny; així mateix, s'introduirà a l'estudiant en la relació amb el context social i professional

Assignatures de la matèria:

PROJECTES: PLANTEJAMENTS I RECURSOS METODOLÒGICS

PROJECTES: DESENVOLUPAMENT I COMUNICACIÓ

PROJECTES: PRESENTACIÓ I DIFUSIÓ PÚBLICA

PROJECTES: DESENVOLUPAMENT I COMUNICACIÓ

Mètode : 1 1 m. [LC] [FS] Camí que se segueix, manera ordenada de procedir, per a arribar a un fi.

Projecte : 1 2 m. [LC] [AD] Pla proposat per a realitzar allò que hom pensa portar a acompliment.

2 1 m. [LC] [AD] Estudi detallat d'una cosa a realitzar. 2 2 m. [EI] [AQ] Conjunt de plans i de documents explicatius que donen totes les dades tècniques i totes les vistes d'elements o de conjunt necessàries per tal que hom pugui fabricar una màquina, una instal·lació, o construir un edifici, un pont, etc., d'acord amb les instruccions de qui l'encarrega o segons un programa establert.

Entendrem per metodologia els mètodes, processos, camins emprats per arribar a un objectiu; el projecte serà l'elaboració gradual d'allò que està per desenvolupar, per fer-se. El projecte abasta un nombre de decisions que acaben configurant la seva complexitat. Tenir una visió global del projecte ens permet mantenir el control sobre els continguts i, en conseqüència, sobre la comunicació pública d'aquest. Així, l'assignatura posa l'accent en els elements metodològics que comprenen des de la formulació del tema, fins a la valoració i crítica de la implementació final. L'assignatura s'estructura a partir de quatre enunciats de propostes de treball i cinc grups de desenvolupament de la proposta a partir de cinc mètodes de treball. Els alumnes hauran de treballar les quatre propostes, cada una amb un mètode diferent. La voluntat pedagògica és mostrar a l'estudiant que la tria d'un mètode tindrà molta incidència en el resultat final del projecte. En el futur, la decisió per part de l'alumne de treballar a partir d'un mètode concret -triat en previsió d'uns resultats desitjats- serà el primer pas en la definició del projecte.

OBJECTIUS

- Reconèixer els passos d'un procés de creació
- Utilitzar recursos racionals, emocionals, intuïtius i creatius per a la resolució d'un problema o projecte.
- Practicar l'anàlisi crític del desenvolupament del projecte.
- Utilitzar les eines de representació adequades al projecte.
- Utilitzar les tecnologies, tècniques i materials adients.
- Desenvolupar els aspectes comunicatius dels objectes i de l'espai.
- Considerar l'ecologia i l'economia.
- Treballar els valors simbòlics, metafòrics, poètics i comunicatius de la forma i els materials.

- Estudiar la relació dels humans amb els objectes i els espais.
- Tenir la capacitat d'elaborar dossiers i memòries de projectes.
- Considerar de manera crítica la cultura material i visual heretada.

COMPETÈNCIES

- E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).
- E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.
- E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).
- E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.
- E11. Treballar de forma coherent amb diferents metodologies per afrontar situacions diverses en el desenvolupament del projecte propi.
- E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.
- E15. Planificar i controlar les fases d'un projecte en el camp de les arts i/o els dissenys prenent decisions en funció d'agents externs, condicionants del context i les pròpies limitacions.
- E16. Fer propostes específiques en el camp de les arts i dels dissenys, així com saber formalitzar-les, aplicant estratègies, mètodes, instruments i llenguatges adequats a cada situació i context.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels mateixos posicionaments.
- T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.
- T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.
- T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.
- T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.
- T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

- RA1 (E02.21). Aplicar elements o aspectes concrets d'altres disciplines al procés de treball i al resultat final.
- RA2 (E02.22). Efectuar observacions i anàlisis transversals sobre diverses àrees pràctiques i teòriques de coneixement, compreses com a potencials models de recerca.
- RA3 (E04.17). Relacionar, amb actitud crítica, referents i casos d'estudi propis de les arts i els dissenys contemporanis.
- RA4 (E04.18). Identificar els avantatges d'utilitzar l'empatia com a manera de comprometre's amb el context.
- RA5 (E05.4). Valorar críticament les limitacions dels resultats.
- RA6 (E05.5). Redefinir l'itinerari de la metodologia de treball.
- RA7 (E06.6). Estructurar el treball contemplant la formulació d'hipòtesi com a mètode de desenvolupament d'un projecte.
- RA8 (E11.1). Identificar diferents recursos metodològics i utilitzar els més adequats al projecte personal.
- RA9 (E11.2). Aplicar canvis en les metodologies, supeditats al desenvolupament del projecte.
- RA10 (E12.9). Aplicar diferents recursos i registres comunicatius segons els criteris d'adequació al contingut i al context.
- RA11 (E12.10). Desenvolupar un projecte mostrant de forma comprensible tant el seu procés com les diferents fases de treball.
- RA12 (E15.4). Exercir la iniciativa personal com a base per a l'acció creativa.
- RA13 (E15.5). Planificar per objectius parcials i finals les fases del projecte propi.
- RA14 (E16.4). Concebre de manera holística el projecte a desenvolupar.
- RA15 (E16.5). Utilitzar les estratègies i els recursos creatius segons criteris d'adequació al contingut del projecte personal.
- RA16 (E16.6). Utilitzar la metodologia, els instruments tècnics/tecnològics i materials concrets segons criteris d'adequació a la producció del projecte personal.

RESULTATS D'APRENENTATGE TRANSVERSALS

- T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.
- T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.
- T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.
- T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.
- T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.
- T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.
- T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.
- T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.
- T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.
- T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a través de quatre blocs principals:

—Bloc 1/ Ocupacions temporals de l'espai

Professora: Rosa Ferrer

En aquest primer bloc es proposa una aproximació a la creació i disseny d'espais des d'un treball vivencial. Aquest enfoc vivencial i fenomenològic pretén ampliar els diferents nivells de lectura i treball projectual: analític, sensorial, corporal i intuïtiu.

Es farà un exercici principal, Ocupacions temporals de l'espai, i petites activitats o exercicis complementaris per reforçar l'aprenentatge del mètode fenomenològic i del treball amb l'espai.

L'exercici principal del Bloc 1 (Espai i Experiència) planteja l'ocupació temporal d'un espai real. Dita ocupació o intervenció podrà ser tant de caràcter plàstic (instal·lació, arquitectura efímera, escultura...) com de caràcter performàtic (acció, actuació, performance...) però en tots els casos es treballarà des de l'experiència i en contacte directe amb el lloc: enfoc fenomenològic.

Projectar des de l'experiència, i a partir d'un contacte directe amb el lloc, facilitarà la vivència corporal i emocional de l'espai, ampliant les eines projectuals a diferents nivells de lectura i treball. En aquest sentit es treballaran eines i mètodes propis del Disseny emocional o Disseny d'experiència.

—Bloc 2/ Comunicació Visual

Professor: Raquel Quevedo

En aquest exercici es tracta que l'alumne aprengui una tipologia projectual sobre la proposta realitzada a una empresa o client. Per a això l'alumne aprendrà a analitzar i identificar el perfil de l'empresa i el seu usuari, per a proposar estratègies, resolució de conceptes i aplicació d'aquests en idees i formats realitzables.

Durant el procés, el grup aprofundirà en temes d'innovació, generació d'idees, funció, anàlisi de les tipologies, aplicació de materials, processos i desenvolupament de propostes a nivell conceptual i formal, com si d'un treball d'un estudi es tractés. Treballarà la comunicació del projecte d'una manera coherent en totes les seves fases, segons el posicionament de cada alumne, i tenint en compte el paper del dissenyador en el context social i cultural actual.

Aquest exercici acompanya a l'alumne a comprendre la relació existent entre un dissenyador/estudi i un client: temporalitat, usuari, encàrrec, formalització, materialització, comunicació i presentació de propostes.

—Bloc 3/ Corporeïtats

Professor: Xavier Arenós

Corporeïtats és un bloc que té al cos com a principal eina de treball, sigui el propi o el d'altres. El cos entès com a matèria, com a mapa psíquic, però també com a cos social que interactua o es relaciona de múltiples formes i maneres amb altres éssers, espais i coses. El projecte es podrà enfocar des de diferents escales (real, micro o macro) i es podrà treballar lliurement amb diverses tècniques plàstiques o visuals.

—Bloc 4/ La construcció de relat en les pràctiques artístiques / el decàleg personal

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Professors: Antonio Ortega.

La proposta consisteix en abordar la noció de relat des de les pràctiques artístiques. S'analitzaran diverses temptatives perquè l'alumne/a pugui sentir-se interpellat i pugui endegar un projecte a partir dels seus interessos. La formalització del treball respondrà a les decisions preses durant el procés de desenvolupament del projecte.

En aquest bloc es tracta que l'alumne/a exerciti una tipologia projectual sobre la proposta plantejada; alhora que sigui capaç d'elaborar un decàleg personal des de l'àmbit de la creació que li serveixi com a eina i guia.

L'alumne/a investigarà a partir de casos d'estudi, l'interès i la construcció de relat en l'art contemporani. I a partir de preguntar-se sobre interessos, preocupacions... es centrarà en una temàtica o temàtiques determinades amb les que endegar un procés de desenvolupament del projecte. Història-discurs es pot equiparar a Relat-projecte.

S'identificarà i s'analitzarà la construcció de relat, les decisions conceptuals i formals que construeixen el Relat-projecte. Es contrastarà el "ser relat" amb el "tenir relat".

El procés d'assajar un decàleg personal i un statement repercutirà en el posicionament del projecte a desenvolupar.

Es tindran en compte les diferents fases del desenvolupament d'un projecte: Preproducció, Producció, Postproducció, Mediació i Comunicació.

METODOLOGIA

L'assignatura és teòrico-pràctica i es desenvolupa a diferents aules assignades. Es posa l'èmfasi en el seguiment ordenat del procés. Per a dur a terme l'assignatura cal una presència activa i un bon desenvolupament processual del projecte. Les propostes es desenvolupen seguint una organització de quatre grups que mantenen una ràtio de 15 alumnes. Cada grup està dirigit per un professor que guia el desenvolupament del projecte segons una metodologia concreta. Cada vuit sessions l'alumne canvia de grup, de manera que rep les diferents pràctiques i aprenentatges metodològics.

Les fases de treball a l'assignatura:

- Exposició per part dels professors dels temes a treballar.
- Exposició per part dels professors dels diferents mètodes a aplicar.
- Desenvolupament de les propostes.
- Seguiment individual i per grups dels resultats parcials.
- Presentacions i comentari a l'aula dels resultats parcials de les propostes.
- Presentacions i posada en comú dels resultats finals.
- Elaboració del dossier

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 300h

Hores activitats dirigides: 75h (25%)

Hores activitats supervisades: 75h (25%)

Hores aprenentatge autònom: 90h (30%)

Hores activitats d'avaluació: 60h (20%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: A l'inici del curs els professors faran la introducció general, així com el plantejament de cada una de les metodologies amb les quals desenvoluparem les propostes del curs.

Hi haurà, en el desenvolupament de cada proposta, sessions introductòries a les temàtiques proposades, siguin referencials, teòriques o pràctiques a fi de facilitar la plena integració dels coneixements necessaris per realitzar-lo.

Resultats d'aprenentatge: RA1, 2 3, 4

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professorat. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Descripció: Seguiment personal supervisat (individual i o en grup) dels projectes per part dels professors. Es combinaran les sessions de tutoria amb el treball a l'aula i als diversos tallers.

Resultats d'aprenentatge: RA5, 6, 7, 16

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals i matèrics.

Descripció: L'alumnat realitzarà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin:

Recerca i recopilació d'informació, reflexió, anàlisi, etc. Així mateix realitzarà un dossier recopilatori de tot el procés.

Resultats d'aprenentatge: RA8, 9, 12, 13

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: Després de cada projecte es preveu una avaluació i comentari en grup dels resultats obtinguts. Tanmateix, durant el desenvolupament del curs, es potenciaran els comentaris crítics i les reflexions sobre el desenvolupament de l'assignatura.

Resultats d'aprenentatge: RA10, 11, 14, 15

SISTEMA D'AVAUACIÓ

L'avaluació tindrà especial cura per analitzar la implementació dels diferents objectius que determinen el desenvolupament per part de l'alumne de les propostes de l'assignatura.

Avaluació continua: les notes parcials no tindran una traducció aritmètica en la nota final, essent més important la seva capacitat per traduir el nivell de l'alumne en cada moment concret del procés de treball i aprenentatge. Els resultats finals dels treballs presentats pels alumnes seran, d'aquesta manera, un més dels indicadors que passaran a configurar la nota semestral. Cal fer especial incidència en el fet que l'alumne, per tal de ser avaluat, haurà d'haver presentat tots els treballs en data i manera indicada pels professors, així com haver mantingut una presència continua, activa a l'aula.

Cada bloc es desenvolupa durant 8 sessions i s'avalua segons aquests percentatges:

SISTEMA D'AVAUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (40%)

Avaluació continua a través de les exposicions parcials i la final i/o realització d'exercicis i treballs. (50%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

ACTIVITATS D'AVAUACIÓ I CRITERIS D'AVAUACIÓ PARCIALS

—50% procés (Valoració del procés de treball continuat i valoració de la coordinació del grup)

—25% lliurament final del projecte (Valoració del resultat)

—25% presentació pública i dossier (Valoració de la presentació final i dels documents dossier)

AVAUACIÓ RECUPERACIÓ.

Condicions per poder optar a recuperar l'assignatura:

—Tenir tots els projectes presentats.

—Tenir una nota superior a 4 en totes les propostes.

—Assistència a classe superior al 75% de les sessions.

BIBLIOGRAFIA

General

AAVV. *Arte desde 1900*. Madrid: Akal, 2006
AA.VV. *AC|DC. Contemporary Art/Contemporary Design*. JRP/ Ringier, 2009.
FOSTER, HAL. *Diseño y Delito*. Madrid: Akal, 2005.
AICHER, OTL. *El mundo como proyecto*. Barcelona: Gustavo Gili, 1994.
BAYLEY, STEPHEN I CONRAN, TERENCE. *Diseño, inteligencia hecha materia*. Barcelona: Blume, 2008.
LIDWELL, WILLIAM, HOLDEN, KRISTINA I BUTLER, JILL. *Principios universales de diseño*. Barcelona: Blume, 2011.
SUDJIC, DEYAN. *El lenguaje de las cosas*. Madrid: Turner, 2009.
RAWSTHORN, ALICE. *El diseño como actitud*. Barcelona: Gustavo Gili, 2021

Específica

—Espais Temporals

AMAT, FEDERIC. *Zoòtrop*. Barcelona: Fundació Catalunya La Pedrera, 2017.
DE KLERK, EVA. *Make your city*. Amsterdam: Trancity-Valiz, 2018.
ITO, TOYO. *Escritos*. Murcia: Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos de Murcia, 2000.
LE CORBUSIER. *Una pequeña casa*. Buenos Aires: Infinito, 2006.
PEREC, GEORGES. *Especies de espacios*. Mataró: Montesinos, 2003.
ZUMTHOR, PETER. *Atmósferas*. Barcelona: Gustavo Gili, 2006.
Filmografia
Marina Abramovic: *The Artist is Present*. Direcció: Matthew Akers. EUA, 2012.
Le Corbusier. *Le cabanon*. Direcció: Rax Rinnekangas. Finlàndia, 2010.
El hombre de la lado. Mariano Cohn y Gastón Duprat. Argentina, 2009.
Los Blandings ya tienen casa. H.C. Potter. USA, 1948.

—Comunicació

RAWSTHORN, ALICE. *El diseño como actitud*. Barcelona: Gustavo Gili, 2021.
SUDJIC, DEYAN. *B de Bauhaus*. Madrid: Turner, 2014.
MUNARI, BRUNO. *El arte como oficio*. Barcelona: Gustavo Gili, 2020.
WONG, WUCIUS. *Fundamentos del diseño*. Gustavo Gili, 2021

—Corporeïtats

BRAIDOTTI, ROSI. *Lo posthumano*. Barcelona: Gedisa, 2015
DAVIS, ANGELA. *Mujeres, raza y clase*. Madrid: Akal, 2004
SPIVAK, GAYATRI. *¿Pueden hablar los subalternos?* Barcelona: Macba, 2009.
VV.AA. *El arte y el cuerpo*. London: Phaidon, 2016.
O'Reilly, Sally. *The Body in Contemporary Art*. New York: Thames and Hudson, 2009
ESPÓSITO, Roberto. *Personas, cosas, cuerpos*. Madrid: Trotta, 2017.
AHMED, Sara. *Fenomenología Queer*. Barcelona: Bellaterra, 2019
BUTLER, Judith; MALABOU, Catherine. *Sé mi cuerpo*. México: Paradiso editores, 2021.
GETSY, David J. (Edit.). *Documents of Contemporary Art: Queer*. London: Whitechapel Gallery and MIT Press, 2016.

—La construcció de relat en les pràctiques artístiques / el decàleg personal

GOLDSMITH, KENNETH (Ed). *Andy Warhol. Entrevistas*. Barcelona: Blackie Books 2010
WRIGHT, STEPHEN. *Toward a Lexicon of Usership*. Museum of Arte Útil.
ORTEGA, ANTONIO. *La lección de Johanna van Gogh*. Barcelona: Como Ed, 2021
BODENMANN-RITTER, CLARA. *Joseph beuys. Cada hombre, un artista*. Madrid: Visor, 1995
THORNTON, SARAH. *33 artistas en 3 actos*. Barcelona: Edhasa, 2015
CALLE, SOPHIE. *Relatos (catàleg)*. Barcelona: Fundació "La Caixa", 1997
HERBERT, MARTIN. (2016), *Tell them I said no*. Berlin: Sternberg Press, 2016
MANEN, MARTÍ. *Salir de la exposición (si es que alguna vez habíamos entrado)*. Bilbao: Consoni, 2012.

PROGRAMACIÓ

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

L'assignatura es desplega anualment seguint la distribució d'una sessió per setmana i es complementarà amb visites a exposicions, conferències i altres activitats del centre.

PRIMER SEMESTRE

20 juny
Reavaluació

Sessió 1
Presentació del curs. Presentació de les metodologies i les propostes de treball. Inici Bloc 1

Més informació sobre el calendari escolar a <http://www.escolamassana.cat/>

Sessió 2-6
Desenvolupament del Bloc 1

Sessió 7
Defensa Bloc 1

Sessió 8
Comentari de notes

Sessió 9
Presentació Bloc 2.

Sessió 10-14
Desenvolupament Bloc 2

Sessió 15
Defensa Bloc 2

Sessió 16
Comentari de notes

SEGON SEMESTRE

Sessió 1
Presentació Bloc 3

Sessió 2-6
Desenvolupament Bloc 3

Sessió 7
Defensa Bloc 3

Sessió 8
Comentari de notes (15:00 a 18:00)

Sessió 9
Presentació Bloc 4

Sessió 10-14
Desenvolupament Bloc 4

Sessió 15
Defensa Bloc 4

Sessió 16
Lliurament del Dossier

13 juny
Comentari i valoració del curs